

במדניה

(המשך מעמוד 35)

ואז נכנסה לתמונה מינהלת תוכנית אב. מינהלת תוכנית אב היתה מורכבת מר אישים בעלי-מישקל: בראשה עמד רבי גוביץ עצמו, כמוכון, חבריה, מלבד ה שמשוני, היו האדריכל יצחק פרלשטיין, בעל משרד פרטי גדול בניו-יורק; האדריכל כל אריה שרון, יושב-ראש אגודת האיגודים נרים והארכיטקטים, ואחד המתכננים ה גדולים בתל-אביב; אברהם יסקי, אדריכל צעיר ומצליח, ומנהל-העיר דאז משה עמי-עז, שגם לאחר שפרש מתפקידו והפך ל-היות מהנדס-יעוץ לבונים גדולים — המ שך עדיין במשימת-הקודש של הפיקוח על תוכנית-אב.

כל אותם האנשים החשובים ובעלי הפר-נסות בענף בניו-יורק, היו משומרי-תמי-מידים עם רבינוביץ שיש לכבד את מיס-גרת-ההנחיות של רבינוביץ.

כולם, פרט להשימשוני, כמוכון.

★ ★ ★

מי מרוויח?

מה היו ההנחיות של רבינוביץ? מדוע הן הרגיו כל-כך את המתכננים? כדי להבין זאת, צריך לזכור, קודם כל, שהצוות התנגד רק לחלק מן ההנחיות. אותו חלק שנגע בעיקר בשלוש בעיות מר-כויות של תוכנון עתידה של תל-אביב: בעיית הטיט באזור מגשיה, בעיית החיסול המיועד של חוף-הים העירוני ונופו, ובעיית מיקומה המוטעה של התחנה המרכזית — המאיים להכפיל פי מאה את טבעת-החנק של התעבורה העירונית.

במה שנוגע לתוכנית הטיט — מרכזי עסקים ענק שעתיד היה לקום במגשיה — היא כבר היתה קיימת לפני התחלת-עבודתו של הצוות, בצורת הצעתם של שני אדריי-כלים גרמניים שזכו במיכרו בנילאומי, או-תו פירסמה עיריית תל-אביב, לפני שנים אחדות.

העירייה השקיעה מאות אלפי לירות ב-תחורת על מיכר-הטיט, הטילה על צוות אדריכלים צעירים, אמנון ניב ורפי רייכר, להכין לאזור זה תוכנית-בינוי מסודרת. כן השקיעה העירייה עשרות מיליונים בהפקעת קרקעות במגשיה, ברכישת אותן הקרקעות ובפניו הידירים מן הבניינים

שעליהן, גם מיגדל-שלום, הגבוה בבנייני תל-אביב, לא היה קם בכלל אלמלא תוכנית מגשיה — כי בניו-ענק זה, ללא סביבה עיסקית מסועפת, אינו כדאי מבחינה מיס-חרית. אלא שהסביבה העיסקית — תוכנונה ב-מקום הלא-נכון: מגשיה פשוט לא התאימה. מה גם שהיא מנתקת את המגע בין תל-אביב הצפונית ליפו, בין תל-אביב למבואר-תיה, ובין העיר לחוף-הים שלה. כדי להתגבר על בעיות-התחבורה למר-כזהעסקים החדש, תוכנון המכריח של העיר כביש שירוצ בתוך הים, לאורך חופה של תל-אביב, ינתק סופית את העיר מחוף-הרצחה שלה.

★ ★ ★

הפיתרון היהודי של העיר

לזוית-המתכננים התנגד, כמוכון, ל-תוכנית הטיט בכל תוקף. רבינוביץ התעקש. גם האדריכל פרלשטיין, מתכנון מיגדל-שלום, הגשוי לאחות משפחת-מאיר, שבנתה את המיגדל, התעקש.

אגב: פרלשטיין לא תוכנן את מיגדל-שלום לבדו. עזר לו אדריכל צעיר, גדעון זייו, שהוא במיקרה לגמרי חתנו של הילל דן, שהיה בזמנו הממונה על הקמת הבניין ועל מכירתו.

כיוון שאף אחד משני הצדדים לא היה מוכן לוותר, נמצאה פשרה יהודית סיפור-סית: הטיט לא יבנה במגשיה — ובכל-זאת ייבנה.

במילים אחרות: יקומו טיט-ווא, במקום מגשיה הגדולה; יפסדו את השקעת-המיליון-נים ויכנו מרכז עיסקי במקום בלתי-מתאים — אבל לא מרכז גדול ורנטאבילי. גם כבישהים חוסל, תודה לאל, אך ביני-תיים הוסיפו להשקיע כסף בתוכנית סלילתו של כביש-סיליל שיקשר את תל-אביב ואת יפו — על חשבון חוף-הרצחה הצר בלאר-הכי.

★ ★ ★

הזרדן המופלא

כאן מתעוררת הבעיה השלישית: בי-עייית מיקומה של התחנה המרכזית ה-עתידה של תל-אביב.

שהרי כשקם מרכז-מיסחרי חדש, ברור (המשך בעמוד 40)

דרכי-אדם

הפארטיזאן

שחזר אל הכלא

את הקאריירה המיקצועית שלו התחיל יעקב לוקסנבורג (58) בגיטו וארשה. הוא אפילו למד שם מיקצוע — סנדלרות — טרם שהתחילו יושבי הרובע הנצור לאכול את סוליות-נעליהם.

אין הצליח הבחור להינצל מן הגורל שפקד את חבריו לגיטו — זאת אין הוא מבין עד היום. שעה שסביבו טבחו הגרמנים את שארית-הפליטה, עם סיומו של המרד — זחל הוא בין ההריסות, כשריח גזיות חרוכות עולה באפו, וחמק החוצה, אל החיים והחופש.

דרכו רבת-החתתים הובילה אותו אל מערות הפארטיזאנים האוקראינים. אבל גם שם, למרות שלחמו כולם באויב הנאצי המשותף — לא היו חייו של היהודי קלים במיוחד. זו היתה גם הסיבה שהביאה אותו להסתלק משם. לעבור על-פני אירופה השרופה, עד שהגיע סוף-סוף אל המנוחה והנחלה בפלשתינה א"י.

80 אחוז נכרות. בישראל ציפתה לו לפחות עוד מלחמה אחת — מלחמת-השיחרור. ומה שלא הצליחו לעשות הגר-מנים — עשו הערבים. יעקב גמר את המלחמה כשהוא נכה כדי 80 אחוז. הוא היה חסר-מיקצוע, חסר-פרנסה ובעל לאשה צעירה וחולנית אותה נשא בארץ.

משך כמה שנים ניסה לשלוח ידו בעיסוקי מיסחר שונים — וניכשל. לבסוף נזכר שבעצם יש לו מיקצוע — הסנדלרות אותה למד אז, בגיטו וארשה הנצור. בגיל בו מתחילים רוב בני-האדם לחשוב על פרישה — פתח יעקב בקאריירה סנדלרית חדשה. בדירתו הקטנה, בת שני החדרים, שברחוב ז'בוטנסקי בתל-אביב, ייחד חדר אחד לבית-מלאכה והיה מתקן את נעליהם של השכנים. אין לב לנעליים. הוא לא היה מעולם סנדלר מעולה, אבל פרנסה בצימצום — לו ולאשתו החולנית שלא יכלה ללדת — מצא. עד שיום אחד, לאחר שנים ארוכות של

ייסורים, מתה רחל לוקסנבורג, ויעקב נותר אלמן וערירי.

ליבו לא היה בנעליים. לכן, משהכיר לפני כמה שנים קוסמטיקאית לא-צעירה בשם זלדה פיירפלד — הציע לה הצעה, ספק עיסקית ספק רומאנטית: הוא יהפוך את חדר-הסנדלריה למכון ליופי, ויחד יוציאו ממנו השניים את פרנסתם.

ואולי — חשב יעקב בליבו — היא תאות גם להינשא לו, ולהקים משפחה.

מאסר "בטיפול". אלא שכאן קפץ עליה רוגזם של השכנים. "סנדלריה — מילא", אמרו, "אבל מכון ליופי? — הרי זה מוריד את ערכן של כל הדירות בביתו". הם גם עשו לו חשבון מדויק, שהורדת ערך בית-המשפט מסתכמת ב-30,000 לירות בדיקו, אם ישלשל סכום זה ליוניהם — יסכימו לשינוי.

ליעקב לא היה אפילו עשירית מזה. פרצו שערוריות. השכנים איימו במכות ובפנייה למשטרה. פקח עירוני מכר רשם דו"ח: שהפך בבית-המשפט העירוני לקנס של 100 לירות ולצו-סגירה. זלדה, שכל העסק נימאם עליה, קמה והסתלקה. יעקב פנה לראש-העיר, מרדכי נמר, בבקשת-עזרה. קיבל תשובה מסגנו של מזכיר-העיר ש.העניין בטיפולי. בינתיים נרשם לו דו"ח שני, עליו גזר בית-המשפט קנס של 250 לירות. כשלא היה בידו לשלם — הוכנס מייד לכלא.

רק מגבית משותפת, אותה ערכו ידידיו המועטים כדי לשלם את הקנס — הצילה אותו ממאסר ממושך. עתה עומד המכון ליופי סגור. ויעקב איננו מצליח להבין דבר אחד: מדוע סנדלריה מותר, ומכון-ליופי — אסור?

שביחות

רחוק מן העין

רחוק מהלב

מאיר עזריה (40) לא היה אוהב ביותר ב-קרגל. הוא עבד אומנם תשע שנים במפעל לייצור קרטונים כשוער-לילה, אך מהרגע הראשון היו איתו צרות.

אוניברסיטת ערב אקסטדנית

Advertisement for B.A. General London University, featuring various course listings and university information in Hebrew.